

بسمه تعالی

بر اساس آیین نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)، مصوب جلسه ۷۷۵ مورخ ۱۳۸۹/۸/۸ شورای برنامه ریزی آموزش عالی، ابلاغیه شماره ۲۱/۵۷۲۰۹ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) به دو شیوه آموزشی- پژوهشی و پژوهشی قابل اجرا است.

در این دانشگاه در حال حاضر فقط شیوه ی آموزشی- پژوهشی اجرا می شود. با توجه به اینکه آیین نامه مذکور، در بیان برخی از مواد به کلیات اکتفا کرده و دستورالعمل اجرایی یا تصمیم گیری در خصوص جزئیات را طی ماده ۱۴ به دانشگاه های مجری دوره دکتری محول نموده است، مصوبات شورای دانشگاه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان دستورالعمل اجرایی و نظارتی، جهت شفاف نمودن برخی از مواد مسکوت آیین نامه ، به عنوان تبصره های الحاقی ، اضافه گردیده است.

جهت جلوگیری از هر گونه ابهام و به منظور دسترسی آسان تر، تبصره های الحاقی در ذیل مواد مرتبط، با قلم متفاوت، به متن آیین نامه وزارت، اضافه شده اند.

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه

آیین نامه دوره دکتری (Ph.D.)

مقدمه

رشد پرشتاب علم و فناوری و تحولات عظیم اجتماعی، اقتصادی به خصوص اهداف برنامه های توسعه و سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، شرایطی را برای دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی پدید آورده است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای ایجاد تحول راهبردی در علم و فناوری و توجه بیشتر به پژوهش، تربیت نیروهای متعهد، متخصص و ماهر را از طریق تنوع در شیوه پذیرش دانشجو در دوره دکتری، در صدر اولویتهای کاری خود قرار داده است.

برای نیل به اهداف پیش روی، آخرین آیین نامه آموزشی دوره دکترا، مورد تجدید نظر قرار گرفته است و در نهایت، پس از جمع آوری نظریه های کارشناسی و بررسی در جلسات مختلف کار گروه آموزشی، آیین نامه جدید دوره دکتری به دو شیوه «آموزشی- پژوهشی» و «پژوهشی» تدوین شد. لازم به تأکید است که برگزاری هر یک از شیوه ها، صرفاً با مجوز شورای گسترش آموزش عالی مجاز خواهد بود؛ البته در شیوه پژوهش محور، طرح- های پژوهشی پس از تصویب در کمیته های تخصصی و تعیین کارفرمای مشخص و پیش بینی اعتبارات آن که باید از اعتبارات خارج از موسسه تامین شده باشد، اجراء خواهد شد.

ماده ۱. برای رعایت اختصار، واژه های زیر در این آیین نامه به کار می رود:

وزارت: منظور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

دوره دکترا: منظور، دوره دکترای (Ph.D.) است.

مؤسسه: منظور، هر یک از دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور است که مطابق مقررات وزارت، مجازند دوره دکترا را برگزار کنند.

گروه: منظور، کوچک ترین، واحد سازمانی آموزشی یا پژوهشی مؤسسه است.

آیین نامه: منظور، آیین نامه دوره دکترا است.

طرح پژوهشی تقاضا محور: طرح پژوهشی، دارای کارفرمای مشخص است که برابر قرارداد، اجرای آن به موسسه واگذار و اعتبارات کامل پروژه به همراه هزینه های نظارت بر آن توسط کارفرما تامین و نتیجه کار نیز تحویل گرفته می شود.

کمیته راهبردی: منظور کمیته ای است که هدایت رساله دانشجویی را در شیوه آموزشی- پژوهشی، استاد راهنما و دو نفر عضو هیات علمی با انتخاب گروه و در شیوه پژوهشی، مسئول گروه، معاون پژوهشی و کارفرما بر عهده دارد. هیات داوران: منظور هیاتی است که ارزیابی نهایی رساله دانشجویی در دوره دکتری را بر عهده دارد. شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی یا آموزشی دانشگاه در شیوه آموزشی- پژوهشی و بر حسب مورد شورای پژوهشی موسسه در شیوه پژوهشی است.

ماده ۲. دوره دکتری، بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه های مختلف علوم و فناوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند و به دو شیوه «آموزشی- پژوهشی» و «پژوهشی» برگزار می شود. تبصره ۱: موسسه های پژوهشی با داشتن برنامه پنج ساله مصوب هیات امناء و زیرساخت های لازم و تبدیل پژوهش- های مورد نیاز دستگاه های متقاضی به پروژه های پژوهشی می توانند دوره دکتری پژوهشی را اجرا کنند و دانشگاه ها نیز به ازای ۵ نفر دانشجوی دکتری آموزشی- پژوهشی می توانند یک نفر دانشجوی دکتری به شیوه پژوهش محور جذب کنند مشروط به اینکه استاد راهنما طرح پژوهشی تقاضا محور داشته باشد.

ماده ۳. شرایط پذیرش

الف) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد مورد تایید «وزارت»

ج) داشتن صلاحیت علمی

د) داشتن توانایی در زبان خارجی

تبصره ۲. نحوه احراز صلاحیت علمی و توانایی در زبان خارجی بر اساس آیین نامه آزمون های نیمه متمرکز ورودی دکتری مصوب وزارت تعیین می شود.

تبصره های الحاقی:

- ۱- پذیرش دانشجوی دکتری در دانشگاه بوعلی سینا به سه شیوه (از طریق آزمون نیمه متمرکز، بدون آزمون و به صورت بورسیه) صورت می گیرد.
- ۲- صلاحیت علمی شرکت کنندگان در آزمون به صورت ذیل احراز می شود.
 - ۱-۲- آزمون کتبی: این آزمون بر اساس دستورالعمل های مربوطه، به صورت نیمه متمرکز توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار و افراد پذیرفته شده برای انجام مصاحبه، به دانشگاه معرفی می شوند.
 - ۲-۲- مصاحبه: بررسی و ارزیابی توانایی های علمی- پژوهشی و سوابق تحصیلی و کاری مرتبط با رشته و توصیه نامه های علمی داوطلبان، توسط گروه آموزشی مربوطه و بر اساس دستورالعمل مصوب شورای دانشگاه انجام می شود.
- ۳- احراز صلاحیت علمی و پذیرش داوطلبان بدون آزمون، بر اساس آیین نامه ارائه تسهیلات به برگزیدگان علمی برای ورود به دوره های تحصیلی بالاتر ابلاغیه شماره ۲۲۳۵۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۲ و دستورالعمل مصوب شورای دانشگاه صورت می گیرد.
- ۴- پذیرش به صورت بورسیه فقط شامل افرادی می شود که شرایط اعطای بورس تحصیلی را بر اساس ضوابط معاونت بورس و امور دانشجویان خارج، احراز نموده و از طریق آن معاونت به دانشگاه، معرفی می-شوند.
- ۵- موافقت یکی از اعضای هیأت علمی دارای شرایط و ظرفیت پذیرش دانشجوی دکتری بر اساس آیین نامه تعیین ظرفیت و شرایط پذیرش اولین دانشجو و تأییدیه گروه آموزشی مربوطه برای پذیرش داوطلبان بورسیه و بدون آزمون، الزامی است.
- ۶- احراز توانایی در زبان انگلیسی برای کلیه دانشجویان دکتری اعم از آزمون نیمه متمرکز، بدون آزمون، بورسیه مربیان، بورسیه ایثارگران، سهمیه مربیان، سهمیه ایثارگران و انتقال از خارج به داخل الزامی است و دانشجویان موظفند از زمان پذیرش تا زمان دفاع از رساله دکتری، گواهی معتبر یکی از آزمون های معتبر (طبق جدول ۱) را به گروه مربوطه تحویل دهند (مدت اعتبار نمره هر آزمون تا ۲ سال از تاریخ برگزاری آزمون است).

جدول ۱- نمره زبان آزمونهای مختلف برای دفاع و آزمون جامع کلیه دانشجویان دکتری و همچنین دانشجویان دکتری در رشته آموزش زبان انگلیسی

حدافل نمره لازم برای دفاع از رساله دانشجویان رشته آموزش زبان انگلیسی	حدافل نمره لازم برای دفاع از رساله	حدافل نمره لازم برای شرکت در آزمون جامع	آزمون
۸۵	۵۰	۴۰	MCHE(MSRT)
۶۰۰	۴۸۰	۴۴۶	TOEFL (PBT)
۱۰۵	۶۰	۴۸	TOEFL (IBT)
۶۱۰	۵۰۰	۴۶۴	TOLIMO
۷	۶	۵	IELTS

ماده ۴. ظرفیت پذیرش دانشجو با توجه به تعداد استاد راهنما که حداقل در مرتبه استادیاری با حداقل دو سال سابقه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی و راهنمایی دو پایان نامه کارشناسی ارشد باشد، تعیین می شود و مسئولیت راهنمایی هر دانشجو از ابتدا بر عهده استاد راهنماست که به درخواست دانشجو و موافقت عضو هیات علمی و تایید گروه ذیربط تعیین می شود.

تبصره ۳. شرایط تعیین استاد راهنما در شیوه پژوهشی به جای دو سال سابقه تدریس، به پایان رساندن دو طرح پژوهشی به عنوان مجری می باشد که حداقل یک طرح باید پژوهش تقاضا محور خاتمه یافته و یا در دست اقدام باشد.

تبصره ۴. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو را دو استاد راهنما (مشروط به اینکه استاد راهنمای اول «اصلی» حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد) به طور مشترک عهده دار می شوند.

تبصره ۵. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما می توان یک یا دو استاد مشاور برای هدایت دانشجو تعیین کرد.

تبصره ۶. در شرایط خاص و به تشخیص شورای موسسه، انتخاب استاد راهنما و مشاور از بین متخصصان (با مدرک دکترا) خارج از موسسه نیز بلامانع است.

تبصره های الحاقی:

- ۱- چنانچه به دلایلی حداکثر تا دو نیمسال بعد از شروع تحصیل دانشجو، استاد راهنما از هدایت دانشجو منصرف گردد، لازم است تقاضای کتبی خود را همراه با توضیحات لازم به گروه ارائه دهد تا موضوع در گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی و تصمیم گیری شود.
- ۲- یک تا دو نفر از اعضای هیأت علمی یا صاحب نظران و محققان برجسته با مدرک دکتری به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه، به عنوان استاد مشاور رساله دانشجو، تعیین می شوند.
- ۳- استاد راهنما می تواند حداکثر ۶ ماه قبل از دفاع دانشجو نسبت به معرفی یا تغییر استاد مشاور رساله با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، اقدام نماید.
- ۴- مهمانی و انتقال دانشجویان دکتری منع قانونی دارد.

ماده ۵. مجموع واحدهای دوره دکترا ۳۶ واحد است که در شیوه آموزشی - پژوهشی ۱۲ تا ۱۸ واحد آن واحدهای درسی و ۱۸ تا ۲۴ واحد آن مربوط به رساله است و در شیوه پژوهشی نیز ۳ تا ۸ واحد آن واحدهای درسی و ۲۸ تا ۳۳ واحد آن مربوط به رساله است که در برنامه درسی مصوب هر رشته تعیین می شود.

تبصره ۷. تعیین حداقل و حداکثر واحدهای درسی در شیوه پژوهشی در هر زمانی از دوره تحصیلی با تشخیص و نظر استاد راهنما صورت می پذیرد.

تبصره ۸. واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای اجرای فعالیت های پژوهشی با نظر استاد راهنما و بر اساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب می شود.

تبصره ۹. نمره قبولی در هر درس، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره های دانشجو در همه درس ها ۱۶ از ۲۰ است. ولی چنانچه میانگین، دانشجو کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز خواهد بود، با نظر استاد راهنما حداکثر یک نیمسال تحصیلی، درسهایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذراند.

تبصره ۱۰. در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تایید گروه ذیربط، دانشجو موظف است حداکثر تا ۶ واحد از دروس را به عنوان جبرانی بگذراند. حداقل نمره ی قابل قبول در دروس جبرانی دوره دکتری ۱۴ می باشد. نمره آنها در تعیین میانگین کل محاسبه نمی شود.

تبصره های الحاقی:

- ۱- ترکیب واحدها (تعداد واحدهای درسی و رساله) از برنامه مصوب هر رشته، به پیشنهاد گروه آموزشی، تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه تعیین می شود.
- ۲- گروهها موظفند ارائه دروس هر رشته را به نحوی برنامه ریزی نمایند که دانشجویان بتوانند در طی دو یا حداکثر سه نیمسال تحصیلی مرحله آموزشی را به پایان برسانند.
- ۳- طول دوره مجاز مرحله آموزشی با احتساب آزمون جامع، حداکثر ۵ نیمسال خواهد بود. چنانچه دانشجو نتواند مرحله آموزشی را در این مدت به پایان برساند از ادامه تحصیل محروم خواهد شد. در صورتی که دانشجو به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش بینی، موفق به گذراندن امتحان جامع در مدت مجاز آموزشی نشود، موضوع به درخواست استاد راهنما و با حضور ایشان در کمیسیون بررسی مواد خاص دانشگاه، قابل بررسی است. در صورت تمدید سنوات دوره آموزشی در کمیسیون بررسی موارد خاص دانشجو ملزم به پرداخت شهریه مربوطه طبق تعرفه کمیسیون مذکور می باشد.
- ۴- دانشجو ملزم است در کلیه نیم سال های تحصیلی بر اساس تقویم آموزشی دانشگاه، نسبت به انتخاب واحد اقدام نماید. در صورت عدم انتخاب واحد دانشجو در زمان مقرر، آن نیم سال به عنوان مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات، منظور خواهد شد.
- ۵- حضور دانشجو در تمامی برنامه های درسی و دیگر فعالیت های آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است و غیبت دانشجو در هر درس نباید از سه شانزدهم مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیراینصورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.
- ۶- در دوره دکتری حذف و اضافه و حذف اضطراری (حذف تک درس) صورت نمی گیرد.
- ۷- گروه ها موظفند هر ماده درسی را فقط یکبار در هر سال تحصیلی ارائه نمایند.
- ۸- گروهها موظفند برای کلیه دانشجویان هر رشته/ گرایش در هر ورودی دروس یکسان ارائه نمایند.
- ۹- حداقل تعداد دانشجو برای رسمیت یافتن کلاس، ۲ نفر است.
- ۱۰- چنانچه رشته دوره کارشناسی ارشد دانشجو با رشته دوره دکتری وی تجانس نداشته باشد، دانشجو ملزم است در صورت پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، تعدادی از دروس را تحت عنوان دروس جبرانی بگذراند. در اینصورت دانشجو ملزم به پرداخت شهریه طبق تعرفه دانشجویان کارشناسی ارشد نوبت دوم (شبانه) می باشد.
- ۱۱- در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است. تعیین تعداد و عناوین دروس براساس برنامه مصوب کارشناسی ارشد آن رشته و زمان انتخاب آنها توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می شود.

- ۱۲- تکرار دروسی که دانشجو قبلا در دوره کارشناسی ارشد گذرانده است، در صورتی که عنوان درس بر اساس سرفصل برنامه مصوب دوره دکتری باشد، مجاز نیست.
- ۱۳- تشکیل کلاس جداگانه برای دروس جبرانی دانشجویان دوره دکتری مجاز نمی باشد و این دانشجویان باید در کلاسهای دوره کارشناسی ارشد، شرکت نمایند.
- ۱۴- در صورتی که رشته مورد نظر فاقد دوره کارشناسی ارشد در دانشگاه باشد یا در صورت عدم ارائه درس مورد نظر در یک سال تحصیلی، تشکیل کلاس جداگانه در هر سال تحصیلی یک بار، مجاز خواهد بود، در این صورت ضریب واحدهای تدریس شده برای اساتید، مشابه دوره کارشناسی ارشد منظور می شود.
- ۱۵- نمره دروس جبرانی در کارنامه دانشجو ثبت می شود، اما در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات، منظور نمی شود.
- ۱۶- به ازای گذراندن حد اقل ۶ واحد درسی از دروس جبرانی، یک نیمسال تحصیلی به طول مدت تحصیل دانشجو، افزوده می شود.
- ۱۷- غیبت غیرموجه در امتحان هر درس منجر به ثبت نمره صفر در آن درس می شود.
- ۱۸- در صورتی که غیبت دانشجو در امتحان، موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف می شود.
- ۱۹- تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان به عهده شورای آموزشی دانشگاه است و دانشجو ملزم است، دلایل مستند خود را حداکثر دو هفته پس از پایان امتحانات نیمسال مربوطه تحویل دانشکده نماید.
- ۲۰- در صورتی که دانشجو به دلایلی موجه در کلیه امتحانات یک نیمسال تحصیلی غیبت داشته باشد می تواند با ارائه مستندات به شورای آموزشی دانشگاه، درخواست حذف نیمسال نماید. در این صورت نیمسال مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.
- ۲۱- در مورد موضوع تطبیق واحد (معادل سازی) دانشجویان دکتری، دروس گذرانده شده در دانشگاههای آزاد، پیام نور، غیرانتفاعی و پردیس های خودگردان قابل پذیرش نمی باشد.

ماده ۶. موضوع رساله: دانشجو موظف است، در شیوه آموزشی- پژوهشی تا پایان نیمسال اول و در شیوه پژوهشی از طرحهای پژوهشی تقاضا محور همزمان با پذیرش، موضوع رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و پس از تصویب شورا، فعالیت پژوهشی خود را آغاز کند.

تبصره ۱۱. طرح پیشنهادی رساله دانشجو در شیوه آموزشی- پژوهشی تا پایان نیم سال سوم و در شیوه پژوهشی، در طول نیمسال اول و پس از تصویب شورا رسمیت می یابد و قابل اجراء است.

تبصره های الحاقی:

۱- دانشجوی موظف است تا پایان نیم سال اول تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، زمینه پژوهش رساله خود را با تدوین پیش نویس پروپوزال رساله تعیین و به طور کتبی به تأیید استاد راهنما و گروه آموزشی برساند. پس از آن دانشجوی می تواند فعالیت خود را برای تدوین پروپوزال رساله ادامه دهد. شورای تحصیلات تکمیلی گروه ملزم است تا پایان نیمسال سوم تحصیلی پروپوزال رساله دانشجوی را تصویب نماید.

۲- تصویب پروپوزال رساله در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و انتخاب واحد رساله توسط دانشجوی، منوط به موفقیت در امتحان جامع است.

۳- تغییر کلی عنوان و موضوع رساله تا حداکثر ۶ ماه قبل از دفاع و تغییر جزئی تا حداکثر یک ماه قبل از دفاع، با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، مجاز است.

۴- دانشجویان دکتری پس از گذراندن آزمون جامع، تا پایان نیمسال چهارم مهلت دارند پروپوزال رساله دکتری خود را در گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده به تصویب نهایی برسانند و در صورتی که دانشجویی در نیمسال پنجم موفق به گذراندن امتحان جامع شود، بایستی تا پایان همان نیمسال (پنجم) نسبت به تصویب نهایی پروپوزال رساله خود در گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اقدام نماید.

ماده ۷. ارزیابی جامع: ارزیابی جامع به منظور احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی که در شیوه آموزشی- پژوهشی، دانشجوی باید با نظارت معاونت آموزشی موسسه در یک آزمون که شامل دو یا سه درس اصلی به انتخاب استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی است، شرکت کند. این آزمون باید به گونه ای باشد تا توانمندی، تحلیل و استنباط دانشجوی از نظر اساتید راهنما و مشاور و ۳ نفر از اعضای هیئت علمی با پیشنهاد گروه و تأیید معاون آموزشی موسسه برای آغاز فعالیت پژوهشی سنجیده شود و در شیوه پژوهشی احراز قابلیت های پژوهشی دانشجوی بر اساس روند پیشرفت فعالیت های پژوهشی دانشجوی است که در پایان هر دو نیمسال تحصیلی از سوی کمیته راهبردی سنجیده می شود.

تبصره ۱۲. میانگین نمرات دانشجوی در شیوه آموزشی- پژوهشی در ارزیابی جامع نباید کمتر از ۱۶ باشد دانشجویی که میانگین ارزیابی جامع وی کمتر از ۱۶ باشد تنها یک بار دیگر می تواند در ارزیابی جامع شرکت کند.

تبصره ۱۳. میزان پیشرفت فعالیتهای پژوهشی دانشجوی در شیوه پژوهشی به صورت قابل قبول و غیر قابل قبول سنجیده می شود. در صورت احراز درجه قابل قبول از سوی کمیته راهبردی، دانشجوی می تواند به فعالیت های پژوهشی خود ادامه دهد.

تبصره ۱۴. چنانچه میزان پیشرفت فعالیت های پژوهشی دانشجوی در شیوه پژوهشی از سوی کمیته راهبردی غیر قابل قبول سنجیده شود، تنها یک نیمسال به وی فرصت داده خواهد شد تا روند فعالیتهای پژوهشی خود را به سطح قابل قبول ارتقاء دهد. در غیر این صورت، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره های الحاقی:

- ۱- دانشجویانی که مرحله آموزشی را با موفقیت و معدل کل حداقل ۱۶ به پایان رسانده باشند، پس از تأیید تحصیلات تکمیلی دانشکده باید در اولین آزمون جامع شرکت نمایند.
- ۲- چنانچه معدل کل واحدهای دانشجوی کمتر از ۱۶ باشد دانشجوی مجاز خواهد بود حداکثر طی یک نیمسال (مشروط بر اینکه مطابق تبصره الحاقی ۱۱ ماده ۷ هنوز فرصت شرکت در آزمون جامع را داشته باشد) دروسی را که با نمره ۱۴ تا ۱۶ گذرانده است مجدداً برای جبران معدل بگذراند.
- ۳- دانشجوی ملزم است هزینه دروسی را که برای جبران معدل کل مجدداً گذرانده است طبق تعرفه دوره دکتری نوبت دوم (شبهانه) پرداخت نماید.
- ۴- دانشجویان دوره دکتری می توانند در صورت کسب حداقل ۸۰ درصد نمره زبان لازم برای دفاع از رساله، در امتحان جامع شرکت نمایند.
- ۵- آزمون جامع دو بار در هر سال تحصیلی (نیمه دوم اردیبهشت و نیمه دوم آبان ماه) برگزار می شود.
- ۶- آزمون جامع از محتوای ۳ درس اصلی، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه مربوطه و به صورت کتبی و شفاهی، حداکثر در دو روز متوالی برگزار می شود.
- ۷- ارزش آزمون کتبی و شفاهی به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد از نمره نهایی است و میانگین کل نمرات دانشجوی در آزمون جامع، نباید کمتر از ۱۶ باشد.
- ۸- نمره امتحان جامع دانشجوی در هر ماده درسی در مرحله کتبی باید حداقل ۳۵ از ۷۰ باشد، در غیر این صورت حتی اگر میانگین دروس حداقل ۵۰ باشد، دانشجوی مردود تلقی شده و به مرحله شفاهی راه نمی یابد.
- ۹- ترکیب هیأت برگزار کننده امتحان جامع به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی به صورت ذیل تعیین می شود.

- استاد راهنما

- دو نفر داور داخلی با مرتبه حداقل استادیاری، با تخصص مرتبط

- یک نفر از موسسات خارج از دانشگاه با مرتبه ترجیحاً دانشیاری

- ناظر تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه (بدون حق رای)

۱۰- اعضاء هیات داوران لازم است حداقل ۳ سال سابقه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی داشته باشند.

۱۱- در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین امتحان جامع، دانشجو می تواند فقط یک بار دیگر و در اولین امتحان جامع بعدی شرکت کند. در هر صورت، دانشجو حداکثر تا پایان نیم سال پنجم تحصیلی باید آزمون جامع را با موفقیت گذرانده باشد. در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می شود.

۱۲- دانشکده ها موظفند حداقل ۱۵ روز قبل از برگزاری امتحان جامع، با معرفی ترکیب هیأت برگزار کننده امتحان جامع، درخواست خود را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، ارائه نمایند.

۱۳- دانشجو موظف است در نیم سالی که قصد گذراندن امتحان جامع را دارد، واحد امتحان جامع را با کد مربوط مشابه سایر واحدهای درسی انتخاب نماید.

۱۴- مسئول تحصیلات تکمیلی دانشکده پس از برگزاری امتحان جامع، نمره هر کدام از دانشجویان را که بر مبنای ۲۰ محاسبه شده است. در قالب فرم مخصوص تک درس جهت ثبت، به اداره کل امور آموزشی و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می نماید.

ماده ۸. دانشجو پس از تدوین رساله و تایید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله (چاپ حداقل یک مقاله برای دانشجویان در شیوه آموزشی- پژوهشی و دو مقاله برای دانشجویان شیوه پژوهشی در مجلات علمی- پژوهشی دارای نمایه معتبر بین المللی و همچنین در شیوه پژوهشی، باید استاد راهنما، مسئولیت کفایت کار انجام شده دانشجو را برای پاسخگویی به کارفرما یا دستگاه اجرایی بپذیرد)، موظف است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱۵. در شرایط خاص و در صورتی که دانشجویان هر دو شیوه از تولید دانش فنی، ثبت اختراع، اکتشاف و نوآوری «ارزیابی و تایید شده توسط مراجع ذیصلاح علمی»، آثار بدیع هنری، کتاب تالیفی و تصنیفی «مورد تایید دستگاه متقاضی» برخوردار باشند پس از تایید هیات داوران و شورا از ارائه مقاله معاف خواهند بود.

تبصره ۱۶. نحوه تشکیل و شرح وظایف هیات داوران، چگونگی دفاع از رساله و احراز کفایت دستاوردهای علمی رساله، تابع دستورالعملی است که به تصویب شورای موسسه رسیده باشد.

تبصره ۱۷. ترکیب هیات داوران عبارت است از: استاد یا اساتید راهنما یا اساتید مشاور، ۳ نفر عضو هیات علمی در رشته مربوطه با درجه حداقل استادیاری به انتخاب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یا شورای آموزشی و یا پژوهشی پژوهشکده که باید یک نفر از آنان حداقل دانشیار و از موسسه های خارج از موسسه مجری باشد. در شیوه پژوهشی، دستگاه متقاضی می تواند یک نفر را به عنوان استاد مشاور دانشجو در دفاع و داوری ها باشد و به عنوان عضو هیات داوران در جلسات حضور داشته باشد.

تبصره های الحاقی:

۱- شرط کفایت علمی دفاع از رساله در کلیه رشته ها، چاپ یا اخذ پذیرش قطعی حداقل یک مقاله مستخرج از رساله دکتری در مجلات علمی = پژوهشی داخلی مورد تایید وزارت علوم و یا نمایه شده در ISI, SCOPUS مورد تایید وزارت علوم می باشد که نوع نمایه مقاله در هر گروه آموزشی توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی و تایید می شود. در هر صورت مجموع ضریب تأثیر (IF) مقالات مذکور نباید کمتر از میانگین ضریب تأثیر (MIF) رشته دانشجو باشد.

۲- تولید دانش فنی، ثبت اختراع، اکتشاف و نوآوری در صورتی می تواند جایگزین مقاله (شرط دفاع دانشجو) شود که مورد تایید سازمان پژوهش های علمی و صنعتی ایران قرار بگیرد. اثر بدیع هنری در صورتی می تواند جایگزین مقاله (شرط دفاع دانشجو) شود که مورد تایید شورای درجه بندی آثار هنری وزارت ارشاد اسلامی قرار بگیرد. کتاب تالیفی یا تصنیفی در صورتی می تواند جایگزین مقاله (شرط دفاع دانشجو) شود که ارتباط آن با رساله دانشجو و کیفیت آن مورد تایید حداقل دو داور متخصص خارج از دانشگاه با مرتبه حداقل دانشیاری قرار بگیرد.

۳- ترکیب هیات داوران دفاع از رساله:

- استاد یا استادان راهنما
- استاد یا استادان مشاور
- یک داور داخلی با مرتبه حداقل استادیاری
- دو داور خارجی از موسسات خارج از دانشگاه که حداقل یکی از آنها با مرتبه دانشیاری یا استادی باشد.
- ناظر تحصیلات تکمیلی دانشکده (بدون حق رأی)

۴- هیأت داوران به پیشنهاد استاد راهنما، تأیید گروه آموزشی و توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می شوند. استاد راهنما افرادی را بیش از تعداد مورد نظر به گروه و گروه به دانشکده معرفی می نماید و شورای تحصیلات تکمیلی از بین آن ها ۳ نفر را با شرایط مصرح در تبصره ۴ انتخاب می نماید. شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در این مورد می تواند اختیار خود را به شورای گروه های آموزشی تفویض نماید.

۵- اعضاء هیأت داوران لازم است حداقل ۳ سال سابقه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی داشته باشند.

۶- برای اخذ مجوز دفاع از رساله دکتری، لازم است کلیه مدارک ذیل تا حداقل ۱۵ روز قبل از تاریخ پیشنهادی دفاع به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود:

- تاییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجوی جهت دفاع و تایید مقالات مستخرج از رساله (ذکر عنوان مقالات، نشریه و اعتبار آن) و همچنین پیشنهاد داوران خارجی و داخلی متخصص در رشته و گرایش مربوطه طبق آیین نامه مربوط.

- صورت جلسه گروه آموزشی مربوطه در خصوص تایید کفایت علمی (تایید مقالات مستخرج از رساله، با ذکر عنوان مقالات، نشریه و اعتبار آن)، تعیین ۲ داور خارجی متخصص در رشته و گرایش مربوطه (ذکر دانشگاه محل خدمت، مرتبه علمی، تخصص)، تعیین ۱ داور داخلی متخصص در رشته و گرایش مربوطه، ذکر نمره آزمون زبان و عنوان آزمون زبان، و تعیین تاریخ دفاع.

- صورت جلسه شورای تحصیلات تکمیلی در خصوص تایید کفایت علمی (تایید مقالات مستخرج از رساله، با ذکر عنوان مقالات، نشریه و اعتبار آن)، تعیین ۲ داور خارجی متخصص در رشته و گرایش مربوطه (ذکر دانشگاه محل خدمت، مرتبه علمی، تخصص)، تعیین ۱ داور داخلی متخصص در رشته و گرایش مربوطه، تعیین ناظر تحصیلات تکمیلی و تعیین تاریخ دفاع.

- کارنامه آموزشی بررسی شده و تایید شده توسط تحصیلات تکمیلی دانشکده، مبنی بر عدم وجود مشکل آموزشی. کارنامه آموزشی دانشجوی بایستی فاقد هرگونه ایراد و اشکال از جمله مجموع تعداد واحدها باشد.

- کارنامه آزمون زبان انگلیسی بر اساس آخرین مصوبه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه که توسط تحصیلات تکمیلی دانشکده ممهور به مهر برابر با اصل شده باشد.

- گواهی تسویه حساب مالی مبنی بر عدم وجود هرگونه بدهی به دانشگاه (مخصوص دانشجویان بورسیه)

- یک نسخه از رساله (پس از بررسی به دانشجو عودت خواهد شد)

- خلاصه انگلیسی (Summary) رساله در ۱۵ صفحه.

بدیهی است اقدامات بعدی جهت دفاع از رساله توسط دانشکده منوط به صدور مجوز دفاع از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود.

ماده ۹. ارزیابی رساله بر اساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته های پژوهشی و نحوه نگارش انجام می شود و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می شود:

الف) قبول (در یکی از سطوح عالی، بسیار خوب، خوب)

ب) غیر قابل قبول

تبصره ۱۸: چنانچه رساله دانشجو «غیر قابل قبول» ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیئت داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه، به شرط اینکه از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع کند.

تبصره های الحاقی:

۱- دانشجو ملزم است حداکثر یک نیمسال تحصیلی (۴/۵ ماه) پس از دفاع، اصلاحات مورد نظر هیات داوران را در رساله خود اعمال و به تائید استاد راهنما برساند در غیراینصورت نمره پایان نامه دانشجو پس از پرداخت شهریه ثابت یک نیمسال تحصیلی دانشجوی دکتری نوبت دوم (شبانه) ثبت و به وی مجوز تسویه حساب داده خواهد شد.

۲- درجه بندی رساله به صورت ذیل صورت می گیرد.

۱۹-۲۰ عالی

۱۷-۱۸/۹۹ بسیار خوب

۱۶-۱۶/۹۹ خوب

۱۶ < غیر قابل قبول

منظور نمودن نمره از سوی داوران صرفاً برای تعیین درجه قبولی یا مردودی رساله انجام می گیرد.

۳- دانشجو موظف است، قبل از دفاعیه نهایی، موضوع رساله خود را در جلسه ای با حضور استاد راهنما و مشاوران و استادان علاقمند زیر نظر مسئول تحصیلات تکمیلی دانشکده، تشریح نماید. رساله دانشجو پس از اصلاحات احتمالی، آماده دفاع نهایی خواهد شد.

۴- دفاع از رساله حداقل دو نیمسال پس از تصویب پروپوزال رساله قابل انجام است. مشروط به آن که طول دوره تحصیل دانشجو کمتر از ۳/۵ سال نشود.

۵- دفاع نهایی رساله پس از درخواست کتبی استاد راهنما و تایید گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل انجام است.

۶- لازم است دانشکده ها برنامه دفاع خود را به گونه ای مدیریت کنند که هیات داوران حداقل سه هفته برای اظهارنظر فرصت داشته باشند.

ماده ۱۰. دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه «قبول» از رساله خود به دریافت درجه دکترا نائل می شود:

تبصره ۱۹: مدرک دوره دکترا حسب مورد با ذکر شیوه (آموزشی - پژوهشی یا پژوهشی) صادر می شود.

ماده ۱۱. مدت مجاز تحصیل در دوره دکترا در شیوه آموزشی - پژوهشی، حداقل سه سال و نیم و حداکثر چهار سال و نیم و در شیوه پژوهشی حداقل ۳ سال و حداکثر ۴ سال است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذیربط، در هر دو شیوه می توان حداکثر تا یک نیمسال تحصیلی به این مدت افزود.

تبصره ۲۰: در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش بینی، در حداکثر مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تأیید شورای موسسه، کمیسیون بررسی موارد خاص بر حسب مورد با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی می کند و متناسب با فعالیت های کمی و کیفی و علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم گیری خواهد کرد. بر این اساس مدت مذکور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب می شود.

تبصره های الحاقی:

۱- دانشجو می تواند در طول مدت تحصیل حداکثر دو نیمسال تحصیلی با موافقت شورای آموزشی دانشگاه از مرخصی تحصیلی با احتساب سنوات استفاده کند. درخواست مرخصی که توسط گروه و دانشکده تأیید شده است باید قبل از شروع ثبت نام نیم سال تحصیلی به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

۲- تمدید نیمسال دهم دانشجو، پس از تأیید گروه آموزشی، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت می گیرد.

۳- ارسال درخواست تمدید سنوات مازاد بر ده نیمسال به کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه توسط دانشکده صورت می گیرد. تمدید سنوات مازاد مشمول پرداخت شهریه مطابق تعرفه های مصوب کمیسیون موارد خاص خواهد شد.

۴- برخورداری دانشجو از تسهیلات رفاهی از جمله خوابگاه دانشجویی فقط در مدت مجاز تحصیل (ده نیمسال) امکان پذیر است.

ماده ۱۲. در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری محروم می شود:

الف) میانگین کل نمره های درسی دانشجو (با رعایت تبصره ۹) کمتر از ۱۶ شود؛

ب) رساله دانشجو (با رعایت تبصره ۱۸) و دفاع مجدد «غیرقابل قبول» ارزیابی شود؛

ج) مدت مجاز تحصیل دانشجو (با رعایت تبصره ۲۰) به پایان برسد؛

د) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو بار ارزیابی جامع (با رعایت تبصره ۱۴) احراز

نشود؛

تبصره ۲۱: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکترا، مؤسسه مجاز است با رعایت

ضوابط و مقررات مربوط، صرفاً گواهینامه ای را بر اساس کارنامه تحصیلی دانشجو صادر کند.

ماده ۱۳. این آیین نامه در برگیرنده اصول کلی و ضوابط اصلی دوره دکتراست و مؤسسه، مؤظف است، شیوه نامه

های اجرایی را به گونه ای تدوین کند که ضمن تحقق اصول کلی آیین نامه، شروطی مغایر با آیین نامه برای دانش-

آموختگان ایجاد نشود.

تبصره ۲۲: تفسیر مواد این آیین نامه بر عهده معاون آموزشی است و در موارد مربوط به ارزیابی رساله و قابلیت های

پژوهشی با هماهنگی معاونت پژوهشی است.

ماد ۱۴. «وزارت» و مؤسسه به تناسب وظایف خود، شیوه نامه های نظارت بر اجرای دوره دکترا را تنظیم و بر

نحوه اجرای این آیین نامه و شیوه نامه های اجرای آن نظارت می کنند.

ماده ۱۵. این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۱۵ ماده و ۲۲ تبصره در جلسه ۷۷۵ مورخ ۱۳۸۹/۰۸/۰۸ شورای

برنامه ریزی آموزش عالی تصویب شد و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ و پس از آن در دوره

دکترا پذیرفته می شوند، لازم الاجراست و از تاریخ اجراء کلیه بخشنامه ها و آیین نامه های مغایر با این آیین نامه لغو

می شود.